

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul de hotărâre cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (număr unic 972/MAI/2022)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Procuratura generală (aviz nr. 4-1d/23-87 din 05.01.2023)	I. Cu referire la proiectul Hotărârii : 1.1 În denumire propunem cuvântul „Instrucțiunilor” a-1 substitui cu cuvântul „Instrucțiunii”, având în vedere că se aprobă doar o instrucțiune.	<u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.
	1.2. În clauza de adoptare propunem denumirea actelor normative a le expune ținând cont de prevederile art.42 alin.(5) și art.55 alin.(5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, se indică categoria actului (lege, hotărârea, ordin ..etc.), numărul actului, bara (/), anul emiterii și denumirea cu litere mici fără ghilimele, conform următorului exemplu: „Legea nr.316/2022 pentru modificarea unor acte normative”;	<u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor
	II. Cu referire la proiectul Metodologiei de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală: 2.1. Propunem ca parafa în partea dreaptă sus a Metodologiei a o reda în următoarea redacție „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. ___ din _____”, având în vedere uzanțele normative; 2.2. La pct.1 propunem cuvintele „ <i>cadru legal</i> ” a le substitui cu cuvintele „ <i>cadru normativ</i> ”, având în vedere că proiectul, potrivit art. 6 lit.d) și art. 14 alin. (2) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, se atribuie la categoria actelor normative dar nu și legi;	<u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.
	2.3. La pct.11 cuvântul „documente” propunem a-1 substitui cu cuvintele „acte normative”, or, <i>Instrucțiunile privind mecanismul inter sectorial de cooperare privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistenta și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin</i>	<u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.

	<p><i>Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 și Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului Regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.708/2019, sunt acte normative în sensul Legii 100/2017 cu privire la actele normative;</i></p>	
	<p>2.4. Pct.16 propunem a-1 exclude având în vedere că prin Hotărârea Guvernului nr.270/2014 a fost aprobat Mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, care stabilește un mecanism de cooperare între angajații autorităților publice centrale și locale, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, în vederea prevenirii violenței, inclusiv sexuale, neglijării, exploatării, traficului de copii, precum și combaterii acestora prin intermediul serviciilor de asistență socială, educaționale, de ordine publică și medicale.</p> <p>Or, actul normativ menționat stabilește cadrul organizatoric, procedurile operaționale, metodele de intervenție inclusiv și în cazurile de abuz sexual comis asupra copilului.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.</p>
	<p>Mai mult, în pct.16 sunt detaliate noțiuni (<i>molestare sexuală</i>) și situații (<i>atrăgerea sau obligarea minorului la acțiuni obscene; expunerea minorului la materiale obscene....etc</i>) care nu sunt reglementate de actele normative superioare (<i>coduri sau legi</i>), fapt ce contravine principiilor activității de legiferare stabilite la art.3 alin.(4) lit.b) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative conform căruia: „<i>Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.</i> ”;</p>	<p><u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.</p>

<p>2.5. Nu este clară intenția autorului proiectului aferent textului expus la pct.21: unde se face referire la drepturile pârții vătămate în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind violența în familie, privind traficul de persoane sau privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi fiind reprodus conținutul modificat al art.60 alin. (12) din Codul de procedură penală prin Legea nr.316/2022), deși în textul proiectului autorul folosește noțiunea de victimă a infracțiunii...”, fiind omisă inclusiv expunerea prevederilor din Codul de procedură penală inclusiv privind drepturile victimei infracțiunii (modificările operate la art.58 din Cod prin Legea nr.316/2022).</p>	<p><u>Se acceptă</u> pct.21 este exclus</p>
<p><u>III. Cu referire la proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală</u></p> <p>3.1. Propunem ca parafa în partea dreaptă sus a Instrucțiunii a o reda în următoarea redacție „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr . ___ din ___”, având în vedere uzanțele normative;</p>	<p><u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.</p>
<p>3.2. Pct.2 propunem a-1 completa cu textul „<i>Ghidul de intervenție în urgențele psihiatrice, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.176 din 28.02.2022</i>”, or, acesta conține aspecte privind identificarea și asistența de urgență în cazurile de abuz sexual asupra copilului, consilierea în situație de criză (a persoanelor abuzate, cu comportament suicidal, stări depresive);</p>	<p><u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.</p>
<p>3.3. La pct.7 se propune completarea cu sintagma „4) <i>asigurarea efectivă a accesului la justiție a victimei infracțiunii</i> ” — prin suportul oferit organelor de drept urmare a cooperării intersectoriale;</p>	<p><u>Se acceptă</u> Au fost operate modificările potrivit propunerilor.</p>
<p>3.4. La pct.19 „...<i>Evaluarea riscului se efectuează în toate cazurile de violență sexuală sesizate/identificate și se va realiza de oricare dintre specialiști care intră primul în contact cu victima...</i> ”, cu referire la completarea fișei de evaluare a riscului în caz de violență sexuală, care se completează urmare a chestionării victimei referitor la factorii de risc și prin analiza circumstanțelor cazului, având în vedere conținutul formularului (<i>subiectele punctate și expresiile utilizate la compartimentele din fișă: 3/ informații despre presupusul</i></p>	<p><u>Pct.19 va avea următorul conținut:</u> Procesul de evaluare a riscurilor și de identificare a necesităților victimei are drept scop intervenția autorităților cu măsuri neîntârziate și adecvate nevoilor victimei care rezultă din caracteristicile individuale ale acesteia și circumstanțele</p>

	<p><i>infractor, 4 / expunerea circumstanțelor cazului de violență sexuală, 5, 6, 7, 8, 9, 11/ modalitatea de realizare a violenței sexuale... (expresii din Codul penal), 13/dreptul victimei de a fi asistată de o persoană de încredere)</i> care ține nemijlocit de specificul activității Poliției, se propune ca acțiunea de completare a fișei să se realizeze inclusiv cu participarea obligatorie a reprezentantului Poliției desemnat să examineze respectiva sesizare; Propunerea se bazează inclusiv pe aspectele indicate la pct.27 privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse de angajatul Poliției (10, 11, 12).</p>	<p>cazului. Totodată menționăm: evaluarea riscului se efectuează în toate cazurile de violență sexuală de către reprezentantul Poliției. Riscurile sunt evaluate imediat sau cel mult în decurs de 72 ore din momentul recepționării informației despre potențialul caz de violență sexuală.</p>
	<p>3.5. La pct.26 subpct.12) cuvintele „<i>pct.23</i>” urmează a fi substituit cu cuvintele „<i>pct.22</i>”, or, autoritățile/instituțiile la care se referă victima sunt prevăzute la <i>pct.22</i>;</p>	<p><u>Operate modificări</u> Pct. 26 în procesul modificărilor operate s-a renumerotat - pct. 29. Subpct.12) conține trimitere către ”<i>pct.23</i>”.</p>
	<p>3.6. La pct.29: - subpct.6) având în vedere succesiunea logică expusă în dispoziția punct.29 ”<i>În rezultatul identificării cazului de violență sexuală și acordării asistenței medicale victimei violenței sexuale, lucrătorii medicali vor: </i>”, propunem a-1 reda cu următorul cuprins: „<i>6) acorda imediat primul ajutor medical în cazurile de urgență în sănătate;</i>”</p>	<p><u>Operate modificări</u> Pct. 29 în procesul modificărilor operate s-a renumerotat - pct. 31;</p>
	<p>- la subpct. 8) cuvintele „<i>pct.31 subpct.11-18</i>” de substituit cu cuvintele „<i>pct.30 subpct.11)-18)</i>”;</p>	<p><u>Au fost operate modificări</u></p>
	<p>- subpct. 17) având în vedere succesiunea logică expusă în dispoziția punct. 29 ”<i>În rezultatul identificării cazului de violență sexuală și acordării asistenței medicale victimei violenței sexuale, lucrătorii medicali vor: </i>” propunem a-1 reda cu următorul cuprins: „<i>17) stabili dacă supraviețuirea victimă s-a spălat, a urinat, a defecat, a vomitat, a făcut duș vaginal sau și-a schimbat hainele de la incident, dacă a fost utilizat prezervativul în cazurile în care incidentul s-a petrecut recent;</i>”;</p>	<p><u>Se acceptă</u> Conform propunerilor autorului proiectul a fost ajustat.</p>

	<p>3.7. La pct. 57 în prima frază cuvintele „<i>au avut</i>” propunem a le substitui cu cuvântul „<i>au</i>” și cuvintele „<i>ar trebui să fie implicați</i>” a le substitui cu cuvintele „<i>urmează a fi implicați</i>”, or, potrivit art. 54 alin.(1) lit.j) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative: „<i>verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.</i>”</p>	<p><u>Se acceptă</u> Conform propunerilor autorului proiectul a fost ajustat.</p>
	<p>3.8. La pct.64, se propune completarea condițiilor stabilite - prin concretizarea că <i>oferirea informațiilor despre caz se va realiza inclusiv cu respectarea prevederilor Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;</i></p>	<p><u>Se acceptă</u> Conform propunerilor autorului proiectul a fost ajustat.</p>
	<p><u>IV. Cu referire la Fișa de evaluare a riscurilor în caz de violență sexuală, Anexa nr.3</u></p> <p>4.1. Propunem ca parafa în partea dreaptă sus a Instrucțiunii a o reda în următoarea redacție „aprobata prin Hotărârea Guvernului nr. ___ din ___”, având în vedere uzanțele normative;</p> <p>4.2. Cu referire la conținutul Fișei de evaluare a riscurilor, la compartimentul 14 „Vulnerabilități care plasează victima în cercul de risc”, se propune de completat cu textul ”persoană cu dezabilitate fizică”, având în vedere numărul înalt de persoane cu dezabilități care sunt victime ale violenței sexuale.</p>	<p><u>Operate modificări</u> Va avea următoarea redacție ” Anexa la instrucțiunea de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală”.</p>
<p>Ministerul Justiției (aviz nr. 04/95 din 09.01.2023)</p>	<p>La proiectul hotărârii Guvernului: La clauza de adoptare: Potrivit art. 44 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, clauza de adoptare a actului normativ poate conține, după caz, și temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv. În calitate de temei legal se indică doar prevederile legale ce stabilesc competența autorității să emită actul normativ respectiv, pornind de la limitele de reglementare prevăzute de obiectul juridic al actului normativ. În acest context, atragem atenția asupra faptului că, <i>Legea nr. 316/2002 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie)</i>, care a fost invocată drept temei legal de adoptare a actului normativ, nu cuprinde articole relevante care ar putea fi indicate drept temei pentru proiectul în cauză, or, prevederile</p>	<p><u>Se acceptă:</u> Clauza de adoptare revizuită</p>

normative instituite în cuprinsul actului citat, țin de modificarea mai multor acte normative, cum ar fi Codul familiei nr.1316/2000, *Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002*, *Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003*, ș.a., fără a avea legătură directă cu proiectul în discuție.

Tot aici, ținem să atenționăm că, potrivit prevederilor art. 64 alin. (1) din, modificările se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Intervențiile ulterioare privind modificarea sau abrogarea normelor modificate ori a dispozițiilor de modificare trebuie raportate la actul de bază. Pe cale de consecință, clauza de adoptare a proiectului urmează a fi revizuită, în vederea stabilirii exprese a normelor legale care ar putea constitui drept temei legal pentru proiectul respectiv.

Pe de altă parte, constatăm că, nici referința la art. 6 lit. h) din *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, nu este relevantă pentru proiectul în discuție și urmează fi exclusă, or, prevederile articolului menționat se referă la constituirea, reorganizarea și dizolvarea structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului.

În lumina celor menționate, reliefăm că Guvernul, în calitate de exponent principal al puterii executive, potrivit art. 102 alin. (2) din *Constituție*, exercită o activitate exclusiv executivă, principala sa atribuție fiind organizarea și asigurarea executării legilor. În acest sens, Parlamentul, ca unica putere legiuitoare, poate împuternici Guvernul să reglementeze anumite aspecte, pentru a detalia prevederile legilor, prin actele sale normative.

Prin Hotărârea nr. 14 din 18 martie 1999, Curtea Constituțională a reținut: „[...] Guvernul, potrivit dispozițiilor constituționale, adoptă hotărâri și dispoziții. Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor. Deci actele Guvernului, normele cuprinse în ele nu pot avea un caracter primar, ele sunt acte complementare, ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii.”

Astfel, prin hotărâri ale Guvernului pot fi dispuse măsuri organizatorice, financiare, instituționale sau sancționatori în vederea stabilirii cadrului necesar și realizării dispozițiilor legale. Așadar, hotărârile Guvernului se aprobă întotdeauna în baza legii, urmărind organizarea executării și executarea în

	<p>concret a normelor care reclamă stabilirea de măsuri și reguli subsecvente pentru ca să fie asigurată aplicarea corectă a acestora.</p> <p>În contextul de mai sus, precizăm că, actele normative ale Guvernului se adoptă în limitele și potrivit normelor legale care le ordonă, sau Guvernul poate să dezvolte reguli cuprinse în legi din propria inițiativă (în lipsa unei abilitări exprese din partea legiuitorului), cu condiția că nu instituie norme primare. Prin natura lor, actele normative ale Guvernului sunt acte de reglementare secundară ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii. În cazul dat, trebuie de specificat că, actele în executare intervin doar în situațiile când actul normativ superior în temeiul căruia sunt emise nu reglementează în întregime domeniul legiferat și/sau prevede în mod expres posibilitatea emiterii de acte subsecvente care să detalieze anumite aspecte din actul de bază, însă aceste norme nu pot să conțină soluții legislative care să fie contrare cu concepția sau finalitatea urmărită de actul normativ de bază.</p>	
	<p>2) Subsidiar, atenționăm că, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de <i>Legea nr. 100/2017</i>, și anume cele stipulate la art. 56 alin. (3), în temeiul cărora „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. În acest sens, este necesară completarea notei informative cu argumente pertinente.</p>	<p>Se acceptă parțial. Punctele prenotate au fost revizuite și ajustate conform recomandărilor</p>

	<p>La proiectul Anexei nr.1: (Metodologia de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală).</p> <p>Sub aspect conceptual:</p> <p>Analizând proiectul Metodologiei, se atestă faptul că prevederile normative ce se regăsesc în cuprinsul punctelor 13-16, cuprind norme care, prin natura și conținutul său, exced obiectul de reglementare al proiectului. Mai mult decât atât, prin substanța cuprinsă în ele, acestea sunt lipsite de caracter normativ.</p> <p>Pe lângă acest fapt, semnalăm și asupra necesității evitării reglementărilor juridice a aspectelor ce vizează același obiect sau aceleași relații sociale în mai multe acte normative, paralelismele în legislație fiind inadmisibile. În acest sens, urmează a se revedea dispozițiile pct. 15, or, prevederile date au fost preluate din <i>Codul penal nr. 985/2002</i>.</p> <p>Totodată, în contextul în care, se dorește a se păstra explicația acestor noțiuni în textul proiectului, în vederea excluderii dublării noțiunilor din alte acte normative, propunem următoarea formulare, cu titlu de exemplu pentru noțiunea viol: „viol- astfel cum este definit la art. 171 din <i>Codul penal nr. 985/2002</i> ”.</p>	<p><u>Se acceptă</u></p> <p>Operate modificări.</p>
	<p>De asemenea, urmează a fi revizuite și prevederile pct. 16, deoarece, deși acestea s-au plasat în cuprinsul Capitolului II, intitulat „Cadru conceptual”, în esență reglementează forma abuzului sexual, precum și activitățile care, prin natura lor pot fi catalogate abuz. De asemenea, se va delimita definiția noțiunii de „abuz sexual”, din partea de debut a pct. 16, de activitățile care intră în categoria acestei forme de abuz, prin plasarea acestor prevederi în 2 puncte distincte.</p>	<p><u>Se acceptă</u></p> <p>Capitolul II și III se unesc, se formează „Capitolul II. Cadru conceptual. Principii de lucru.”</p>
	<p>Totodată, ținând cont de cele menționate, se recomandă autorului revizuirea întregului proiect al Metodologiei, prin schimbarea tipologiei documentului, ceea ce va facilita atingerea scopului propus, inclusiv, va asigura stabilirea unui mecanism de lucru comun bine asigurat al echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală și corespunderea acestuia unui act normativ.</p> <p>Elaborarea unei Metodologii de calitate ar fi de natură să asigure atingerea eforturilor propuse în vederea intervenției în cazurile de violență</p>	<p><u>Se acceptă</u></p>

	<p>sexuală, dar primordial și din considerentul importanței problemei ce urmează a fi soluționată.</p> <p>Sub aspect redacțional:</p> <p>În partea ce ține de structura Capitolului II, atenționăm că, capitolul reprezintă un element de structură complex al actului normativ și nu poate fi constituit dintr-un singur punct.</p> <p>La pct. 6, precum și la alte puncte similare, se va exclude textul din paranteze, dat fiind faptul că în conținutul unei norme nu se admit explicații. Eventual, textul din paranteze se va integra în conținutul propriu-zis al normei. Totodată, se va evita utilizarea abrevierii „etc.”, deoarece prevederii trebuie să i se imprime un conținut cert, astfel încât să corespundă cerinței de previzibilitate.</p> <p>La numerotarea elementelor structurale ale pct. 15, sugerăm a se evita folosirea cratimei „-”, or, aceasta nu este recomandată de normele de tehnică legislativă. Prin urmare, dispozițiile care decurg din textul normei citate, se vor numerota conform prevederilor art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017. (observație valabilă în aceeași măsură și pentru numerotarea elementelor structurale ale pct. 16).</p> <p>Tot aici, reliefăm că este necesar ca la indicarea Codului penal să se specifice numărul și data adoptării acestuia, conform exemplului: Codul penal nr. 985/2002. Obiecția dată urmează a fi luată corespunzător în considerație și în partea ce ține de proiectul anexei nr. 2.</p> <p>La pct. 19, în vederea evidențierii caracterului obligatoriu al respectării principiilor avute în vedere, este necesar ca după cuvântul „care”, să urmeze cuvântul „trebuie”.</p> <p>La proiectul Anexei nr.2: (Instrucțiunea de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală).</p>	<p><i>Se acceptă</i></p> <p><i>Se acceptă</i> Operate modificări.</p> <p><i>Se acceptă</i> Pct.19 Operate modificări conform propunerilor autorului</p>
--	--	---

	<p>Întru corectitudinea redactării și expunerii, la pct. 2 sbp. 12), referința la ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 908/2021, se va substitui cu referința la ordinul ministrului sănătății or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale. Similar se va proceda și la pct. 29 sbp. 8), cu referire la „ordinul MS nr. 908 din 30.09.2021”.</p> <p>Cu referire la conținutul normativ ce se regăsește la pct. 7 sbp. 4), semnalăm că, în actuala formulare, acesta este lipsit de claritate și coerență, constituind o abatere de la principiul predictibilității și previzibilității normei juridice, considerent pentru care se va reformula, astfel încât să asigure claritate și predictibilitate în aplicare.</p> <p>La pct. 20, se vor exclude cuvintele „la prezenta Hotărîre”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ”. (observație valabilă și pentru cuvintele „al prezentei Instrucțiuni” de la pct.27 sbp. 12), pct. 29, 43, 46, 49 și alte situații similare).</p> <p>La pct. 27 sbp. 12), se va revizui referința la faptul că victima se referă către organizații publice neguvernamentale în conformitate cu pct. 23, or, la pct. 23 nu se regăsesc asemenea prevederi. Din asemenea considerent, referința la pct. 23, se va substitui cu referința la pct. 22.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Operate modificări.</p> <p><u>Se acceptă</u>, Operare modificări conform propunerilor autorului.</p> <p><u>Se acceptă</u> Operate modificări</p> <p><u>Operate modificări</u> Pct.27 în procesul modificărilor operate s-a renumerotat - pct. 29 (Sub.12 face referire la pct. 23 – astfel careva substituirii nu vor fi efectuate rectificări</p>
--	---	--

	<p>În continuare, constatăm că la pct. 29 sbp. 8), trimiterea la pct. 31 sbp. 11)-18), este eronată, întrucât pct. 31 nu conține asemenea elemente structurale la care se face referință.</p> <p>În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Prin urmare, abrevierea „ONG”, cu care se operează în cuprinsul pct. 29 sbp. 13) și pct. 51 sbp. 7), se va utiliza doar după prima utilizare în text.</p> <p>La pct. 40, precum și în alte situații similare din proiect, subliniem că, prin utilizarea cuvintelor „în condițiile prevăzute de legislație”, fără a se face referire la prevederile avute în vedere, norma nu este suficient de clară, ceea ce afectează predictibilitatea acesteia.</p> <p>Potrivit normelor de tehnică legislativă, dacă se face referință la două elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: punctele 29 și 30. Prin urmare, la pct. 50 subp. 1), textul „pct. 29-30” se va substitui cu textul „punctele 29 și 30”. (obiecție valabilă și pentru pct. 51 subp. 4) și pct. 52 subp. 2) lit. b)).</p> <p>La pct. 52 subp. 1) lit. c), subliniem că potrivit normelor de tehnică legislativă, dacă se face referință la trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: „punctele 42, 43 și 44”. Respectiv, textul „pct. 42-44” se va substitui cu textul „punctele 42, 43 și 44”.</p> <p>Norma cuprinsă la pct. 58, urmează a fi exclusă, deoarece depășește limitele unui act normativ subordonat legii.</p>	<p><u>Operate modificări</u></p> <p><u>Se acceptă</u> Operate modificări</p> <p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p> <p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p> <p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
<p>Ministerul Educației și Cercetării (aviz nr.07-09/5 din 22.12.2022)</p>	<p>Ca răspuns la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-23-12424 din 22.12.2022 referitor la avizarea proiectului de hotărârea cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972MAI2022), Ministerul Educației și Cercetării informează despre lipsa de obiecții la proiectul menționat.</p>	<p>comunică lipsă de propuneri și obiecții</p>
<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>Cu referință la indicația Cancelariei de Stat nr.18-23-12424 din 22 decembrie 2022, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu</p>	<p>comunică lipsă de propuneri și obiecții</p>

(aviz nr.07/4-03/620/1809 din 30.12.2022)	privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), și în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (aviz nr. 10/66 din 11.01.2023)	<p>Recomandăm substituirea pe tot parcursul textului proiectului a cuvântului „<i>minor</i>” cu cuvântul „<i>copil</i>”, deoarece considerăm necesar uniformizarea termenilor utilizați în actele normative în domeniul protecției drepturilor copilului și literatura de specialitate. Subliniem că, legislația națională în domeniul protecției drepturilor copilului este elaborată în scopul implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, care utilizează noțiunea de „copil”.</p> <p>1. În partea dispozitivă a proiectului, propunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A se revedea <i>punctul 2</i> prin coroborarea cu prevederile enunțate în Proiectul Metodologiei la pct. 10 și pct. 18. Totodată recomandăm includerea unui punct suplimentar în proiectul hotărârii care să vizeze reprezentanții sectorului asociativ și ai administrației publice locale, prevăzuți în calitate de membri ai echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, conform pct. 58, Secțiunea a 6-a din Proiectul Instrucțiunii. 	<u>Se acceptă</u> Operate modificări
	<p>2. La Proiectul metodologiei de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, propunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La pct. 1 recomandăm autorului să substituie sintagma „cadru legal” cu sintagma „cadru operațional”. 	<u>Nu se acceptă</u> având în vedere că proiectul, potrivit art. 6 lit.d) și art. 14 alin. (2) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, se atribuie la categoria actelor normative dar nu și legi
	<ul style="list-style-type: none"> - Preluând prevederile reflectate în <i>pct. 5</i> recomandăm autorului să descifreze particularitățile traumei trăite de către victima violenței sexuale, precum și să prevadă norme cu referire la instruirea specialiștilor cu competențe în domeniu, cel din urmă element fiind prevăzut și <i>în pct. 3, subpct. 5</i> „instruirea specialiștilor”. - La pct. 6 se specifică că statul urmează să înceapă activitatea în cazurile de agresiune sexuală prin: „prevenirea infracțiunilor și informarea cetățenilor despre acțiunile care trebuie să se întreprindă în cazul săvârșirii faptei”. 	<u>Se acceptă</u> Ajustate modificări

	<p>Atragem atenție că aceste elemente nu sunt prezente în cuprinsul metodologiei de lucru a echipei comune (<i>pct. 4</i>), obiecție valabilă și pentru <i>pct. 8</i> pe dimensiunea educație non-formală și integrare în comunitate</p>	
	<p>- Pct. 11 se va expune în următoarea redacție: „11. În cazul copiilor, prezenta metodologie se va aplica în coroborare cu legislația în domeniul protecției copilului, în special cu următoarele documente: 1) Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014; 2) Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 708/2019.”</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>- Recomandăm armonizarea prevederilor din pct. 17 cu prevederile din pct. 18, subpct. 2, prin prisma instituțiilor specializate și abilitate în domeniul social.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>- La pct.19 propunem reformularea principiilor expuse în corespundere cu tehnica legislativă și cu regulile generale de formulare a principiilor.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>- Racordarea pct. 23 la pct. 17-18, astfel încât în lista instituțiilor implicate în soluționarea cazurilor de violență sexuală prevăzută în pct. 23 să se regăsească și instituțiile de învățământ.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Totodată, propunem reglementarea expresă a „autorității tutelare locale și teritoriale” în calitate de autorități membre a echipei comune de intervenție;</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>- Pct. 25 și 26 urmează a fi revizuite, ținând cont că pct. 25 este similar cu pct. 20 din proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, iar pct. 26 este identic cu pct. 21 din Instrucțiunea în cauză.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>3. La Proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în</p>	<p><u>Se acceptă</u></p>

	<p>cazurile de violență sexuală, propunem:</p> <p>- La pct. 1 recomandăm autorului de a uniformiza membrii echipei comune de intervenție expuși atât în Proiectul metodologiei de lucru cât și în Proiectul instrucțiunii, atragem atenția în mod special asupra oficiilor teritoriale de asistență juridică garantată de stat ca membri a echipei comune de intervenție, instituție menționată de altfel doar în Instrucțiunea de lucru. Obiecție valabilă și pentru pct. 15-16 din Proiectul instrucțiunii de lucru.</p>	Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.
	<p>- La pct. 2 se propune completarea acestuia cu subpct. 14) cu următorul cuprins: „14) Hotărârea Guvernului nr. 708/2019 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate”.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>- La pct. 4, subpct. 8), textul „respectarea modalităților speciale de conlucrare cu aceștia” se va substitui cu textul „respectarea procedurilor stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului”.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Racordarea pct. 7 și 8 la pct. 5 și pct. 6 din Proiectul metodologiei, astfel încât la final să includă un algoritm complex privind activitatea echipei de intervenție incluzând toate etapele: prevenire, identificare a victimei, acordarea asistenței specializate după caz, referirea către servicii specializate de asistență și protecție și reabilitare a victimei, instruirea profesioniștilor.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Considerăm necesar de a revedea Capitolul II „Identificarea victimelor violenței sexuale” prin prisma următoarelor criterii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • conceptualizarea noțiunii de identificare a victimelor violenței sexuale, care să cuprindă definiția, obiectivele, modul de înfăptuire, persoanele/ organizațiile responsabile și sarcinile lor etc.; • stabilirea semnelor conform cărora pot fi identificate victimele violenței sexuale, precum și a criteriilor ce vizează aspecte ale desfășurării 	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>

	<p>interviului cu aceste persoane. Semnele după care poate fi identificată victima violenței sexuale se pot diviza în: semne directe - care corespund unor anumite elemente definitorii în conformitate cu cadrul legal și semne indirecte - bazate pe datele practicii și ale cercetărilor sociologice asupra cazurilor reale (profilul social și psihologic al victimei, raportat la media statistică)</p>	
	<p>Sugerăm autorului revizuirea pct. 10 din motiv că semnele de identificare a victimei violenței sexuale menționate în subpct. 1,3,7,8,9,11 au caracter medical și necesită în mod special implicarea directă a specialiștilor din domeniul medical în identificarea acestora.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Pct. 13 se va expune în următoarea redacție: „13. În cazurile care vizează copiii vor fi aplicate prevederile tratatelor internaționale și legislației naționale în domeniul protecției copilului, în special a prevederilor Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Recomandăm excluderea pct. 21 întrucât reprezintă descrierea fișei de evaluare a riscurilor în caz de violență sexuală, enunțată în pct. 20 și prezentată în anexa nr. 3 al Proiectului Hotărârii.</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului. Astfel Fișa de evaluare a riscurilor va fi parte componentă a instrucțiunilor reglementată prin anexă</p>
	<p>La pct. 26, subpct. 6) se va expune în următoarea redacție: „6) în cazurile care vizează copiii, sesizează autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului;”</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>Pct. 50 se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „4) sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea</p>	<p><u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>

	Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”	
	Pct. 51 se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „8) sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.	<u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.
	Pct. 52 se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „3) va sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.	<u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.

La pct. 57:

- *textul „Numai specialiștii care au avut pregătire specializată și experiență în comunicarea prietenoasă și lucrul cu copiii și adolescenții (de exemplu, experții medico-legali bine instruiți în domeniu, sau implicarea specialiștilor din serviciile de sănătate prietenoase tinerilor etc.) ar trebui să fie implicați în comunicarea, examinarea, colectarea probelor și evaluarea copiilor victimă.*

Formularul de consimțământ pentru examinarea copilului și colectarea probelor medico-legale trebuie să fie semnat de către un părinte sau tutore legal, cu excepția cazului în care ultimul este presupusul agresor. În cazul unui copil care deține statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, sau de copil rămas fără ocrotire părintească, reprezentant legal al acestuia, este autoritatea tutelară teritorială, cu excepția cazurilor când acesta are tutore/curator. Custodele, îngrijitorii (asistentul parental profesionist, părintele educator), sau reprezentanții instituțiilor rezidențiale unde sunt plasați copiii, dețin calitatea de responsabil legal, care asistă și însoțește copilul la examenul medical, dar nu are drept de reprezentare legală a intereselor copilului. Adolescenții, inclusiv minori, cu capacitatea de exercițiu deplină, ar putea singuri să-și dea consimțământul. Dacă pacientul are mai puțin de 16 ani, consimțământul este dat de reprezentantul său legal. În caz de pericol de moarte iminentă, sau de amenințare gravă a sănătății, prestația medicală se poate desfășura și fără consimțământul reprezentantului legal. Chiar și atunci când acordul informat este semnat de către reprezentatul legal al minorului, opinia acestui trebuie luată în considerație. Copilul, indiferent de vârstă, nu trebuie niciodată examinat împotriva voinței sale, cu excepția cazului în care examinarea este necesară asistența medicală pentru indicații vitale. Examinarea medicală a copilului victimă a violenței sexuale, se face obligatoriu în prezența reprezentanților legali ai acestuia, după caz cu participarea psihologului, sau a pedagogului.” se va substitui cu textul „În cazul copiilor, expertiza medico-legală se va realiza în conformitate cu Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.708/2019 precum și Manualul operațional pentru funcționarea Centrului

Nu se acceptă:

Proiectul a fost ajustat din perspectiva intervențiilor prin prisma Protocolul clinic standardizat privind managementul clinic al cazurilor de viol, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr. 908/2021

regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, aprobat prin ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 18 din 15 februarie 2022”.

- *textul „Dacă copilul victimă nu are reprezentant legal din rândul celor indicați (părinți, tutori sau curatori), ori în cazul unui conflict de interese între reprezentantul legal din rândul acestor persoane și copil, organul de urmărire penală ori instanța de judecată, desemnează din oficiu, prin ordonanță sau încheiere motivată, în calitate de reprezentant legal, autoritatea tutelară teritorială din raza sediului organului de urmărire penală, sau al instanței de judecată” se va expune în următoarea redacție „În cazul unui conflict de interese între reprezentantul legal al copilului sau custodele și copil, organul de urmărire penală ori instanța de judecată, desemnează din oficiu, prin ordonanță sau încheiere motivată, în calitate de reprezentant legal, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului”.*

Modificarea titlului *Secțiunii nr. 6* prin excluderea delimitării prin bară a celor două entități și înlocuirea acesteia cu cuvântul „și”. Această obiecție derivă din neclaritatea nivelului administrativ de instituire a echipei comune de intervenție. Totodată, urmare a acestei obiecții recomandăm de a descifra mai clar competențele administrației publice locale la capitolul intervenție

Se acceptă

Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului.

	<p>- la pct. 59: alin.1, lit. a) propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional” cu sintagma „ofera suportul emoțional și informațional”.</p> <p>alin. 1, lit. b) sugerăm autorului completarea textul cu următorul conținut „...sau referă victima către un alt subiect care desfășoară activitatea de reabilitare a victimei în raza administrativ teritorială în care se află domiciliul victimei”.</p> <p>alin. 1, lit. c) propunem înlocuirea cuvântului „asigură” cu „coordonează”, conform prevederilor HG nr. 228/2014.</p> <p>Subsidiar, considerăm oportun completarea pct. 59, alin. 1 cu competența organului de asistență socială privind referirea cazurilor spre serviciile specializate.</p> <p>alin. 2, lit. a) asemănător modificării propuse la alin. 1, propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional victimei” cu sintagma „ofera suportul emoțional și informațional victimei”. Ulterior în contextul aceste modificări recomandăm excluderea lit. d) și lit. e).</p>	<p>Pct. 59 renumerotat pct.61. Operate modificări. Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>La pct. 60 propunem o nouă redacție, urmând să capete următoarea formă: „În cazul în care victima refuză serviciile specializate, dar se confruntă cu probleme complexe și dispune de un statut social interjecțional, aceasta va fi asistată conform procedurilor existente în sistemul social.”</p>	<p><u>Nu se acceptă.</u> victima va fi consiliată și evaluată în conformitate cu prevederile Legii nr. 547/2003 “asistenței sociale”</p>
	<p>Propunem completarea <i>Secțiunii nr. 6</i> cu un punct suplimentar care va avea următorul conținut: „Agenția Națională Asistență Socială va elabora și aproba Procedura internă de tip cadru de sesizare a Poliției pentru Structurile teritoriale de asistență socială și a instrumentarului operațional pentru asistenții sociali în procesul de asistare a victimelor violenței sexuale și Registrul de evidență a cazurilor de violență sexuală”. În contextul acestei completări atragem atenție asupra revizuirii numerotării în continuare a proiectului.</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Operate completări.</p>
	<p>După pct. 71 se va completa cu un punct nou 72 cu următorul cuprins: „72. În cazul copiilor monitorizarea și raportarea cazurilor privind violența sexuală se va realiza în conformitate cu procedurile și termenii stabiliți în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind</p>	<p><u>Nu se acceptă</u> Modalitatea de sesizare este cert redată în capitolul III (Metodologie).</p>

	<p>mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”</p>	
	<p>Adițional, remarcăm neclaritatea în procesul de intervenție în cazul victimelor cu probleme de intersecționalitate, spre exemplu: dizabilitate mintală, ori dacă victima este instituționalizată într-o instituție medicală/socială/ penitenciar.</p> <p>În același timp remarcăm că în proiectul metodologiei și a instrucțiunii nu sunt evidențiate următoarele elemente: nivelul administrativ teritorial de creare a echipei comune de intervenție, modalitatea de creare a acesteia, metodele de conlucrare a membrilor în cadrul echipei, coordonatorul care asigură și monitorizează activitatea echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală. În acest context propunem revizuirea conținutului metodologiei și instrucțiunii și includerea elementelor enunțate mai sus.</p>	<p><i>Se acceptă</i> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor.</p>
	<p>RECOMANDĂRI</p>	
	<p>Cu titlu de recomandare, considerăm oportun înaintarea proiectului spre avizare la UNFPA și UN WOMEN, organizații implicate direct în activitățile de dezvoltare a serviciilor în domeniul social, abordarea subiectului violenței împotriva femeilor, violenței în familie și violenței sexuale și lucrul cu victimele violenței sexuale.</p> <p>Suplimentar, considerăm necesar revizuirea proiectului hotărârii Guvernului în cauză din punct de vedere a respectării normelor gramaticale, ținând cont și de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia „<i>Conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.</i>”</p>	<p><i>Se acceptă</i></p>
<p>Cancelaria de Stat a RM (aviz nr.217 din 12.01.2023)</p>	<p>Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), în limita competențelor, comunicăm susținerea acestuia și lipsa de propuneri/obiecții.</p>	<p>lipsa de propuneri/obiecții</p>
<p>Serviciul de Informații și Securitate (aviz nr. E/87 din 04.01.2023)</p>	<p>Serviciul de informații și securitate al Republicii Moldova a examinat, proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr</p>	<p>lipsa de obiecții și propuneri.</p>

	<p>unic 972/MAI/2022) și, în limita competențelor funcționale, lipsa de obiecții și propuneri.</p>	
<p>Centrul Internațional „La Strada” nr.203 din 11.01.2023</p>	<p>➤ Din cadrul echipei comune de intervenție urmează să facă parte și procurorul, fiind identificate atribuțiile și modalitatea de intervenție. Conform art. 52 Cod de Procedură Penală, atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale sunt:</p> <p>1) pornește urmărirea penală, dispunând printr-o ordonanță motivată fie efectuarea urmăririi penale de către alte organe de urmărire penală, fie exercitarea sa nemijlocită a urmăririi penale în conformitate cu prevederile prezentului cod, sau refuză pornirea urmăririi penale, sau dispune încetarea urmăririi penale;</p> <p>2) exercită nemijlocit urmărirea penală, revenindu-i atribuțiile organului de urmărire penală.</p> <p>În cadrul Procuraturii Generale, Secției exercitare a urmăririi penale pe cauze excepționale îi revine competența de a exercita urmărirea penală în cauze excepționale, iar infracțiunile privind viața sexuală, în special, împotriva minorilor, sunt cazuri excepționale.</p> <p>➤ Intervenția echipei comune în cazurile victimelor cu deficiențe mintale ridică mai multe dificultăți, fiind pasată responsabilitatea de intervenție de la un specialist către altul. Având în vedere faptul că acestea reprezintă un serviciu medico-social, care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medicală și reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea, considerăm oportun de a include și determina competențele și modalitatea de intervenție a specialiștilor din centrele comunitare de sănătate mintală.</p> <p>➤ Recomandăm precizarea situației în care victima vine de sine stătător și se adresează pentru realizarea expertizei. Urmează a fi detaliate acțiunile medicului-legist.</p>	<p><u>Art.33 art.(1) legea 294/2008”cu privire la procuratură”</u></p> <p>(1) În exercitarea atribuțiilor, procurorul este autonom, imparțial și se supune numai legii</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Excluderea termenului de „agresiune sexuală”, legislația penală și cadrul legal conex al Republicii Moldova nu utilizează astfel de termeni. ➤ P.14 al instrucțiuni reglementează situația „Părții vătămate”, termen utilizat la etapa urmăririi penale. Reieșind din drepturile enumerate mai jos, recomandăm utilizarea termenului de „victimă”. ➤ Recomandăm uniformizarea terminologiei utilizate (de exemplu: specialiști-profesioniști, probe-moște, interacțiunea membrilor echipei comune de intervenție - interacțiunea membrilor echipei de intervenție ș.a.) 	<p>”agresiune sexuală” termen exclus. În text se întâlnește cuvântul ”agresor” noțiune prevăzută în legea 45/2007, art. 2” cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie”</p> <p>terminal ”Părții vătămate” nu se regăsește</p> <p>”interacțiunea membrilor echipei comune de intervenție” - Metodologiei și Instrucțiunea de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală</p>
<p>Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (aviz nr.08/253 din 25.01.2023)</p>	<p><i>La Metodologia de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală</i> la pct.18, subpct.2), după sintagma „asistentul medical comunitar etc.)” a se completa cu sintagma „și medico-legal”; la pct.24, subpct.2), cuvintele „recoltarea probelor pentru examenul medico-legal și biologic” se substituie cu cuvintele „intervenția medico-legală, recoltarea probelor biologice”;</p> <p><i>La Instrucțiunea de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală</i> la pct.6, subpct.2), după cuvântul „nedorit” de completat cu cuvintele „ și neconsimțit”;</p> <p>la pct.8, subpct.3), cuvintele „transmiterea cazurilor” a se substitui cu cuvântul „referirea”;</p>	<p>Operate modificări. Pct. 18 renumerotat pct.22.</p> <p>Operate modificări.</p> <p>Operate modificări la tot conținutul textului.</p>

	<p>în titlul capitolului III a se adăuga la început cuvintele „Sesizarea și” pentru a se unifica cu prevederile pct.8, subpct.2);</p> <p>la pct. 11, subpct. 1)-4) se modifică și vor avea următorul cuprins: 1) prin adresarea directă a victimei către instituția medicală; 2) prin solicitarea asistenței medicale de urgență prespitalicești, în cazul urgențelor medico - chirurgicale; 3) în cadrul acordării serviciilor diagnostic, curative, de monitorizare, de evaluare a stării de sănătate; 4) vizita activă la domiciliu a medicului de familie/asistentului medical de familie.”</p> <p>pct.22 de completat cu subpct. 4) cu următorul conținut: „4) instituții medico-sanitare;”</p> <p>la pct.27, subpct.2), după cuvintele „asigură transportarea urgentă” de completat cu cuvintele „prin intermediul echipei de Asistență Medicală Urgentă”;</p> <p>la pct.29, subpct.8) textul „pct.31 subpct.11-18” a se substitui cu textul ”pct.30, subpct.16”;</p> <p>la pct.29, subpct.19), după cuvântul „defecare” de completat cu cuvintele „până la prelevarea probelor”;</p> <p>la pct.34, cuvântul „mostre” a se substitui cu cuvântul „urme”;</p>	<p>Operate modificări.</p> <p>Recomandările propuse sunt identice cu cele specificate în cadrul proiectului.</p> <p>Operate completări Renumerotat pct.23</p> <p>Operate completări Renumerotat pct.29</p> <p>Renumerotat pct.29 –pct.31, Referire către pct.32 subpct.11)- 16)</p> <p>Operate completări Renumerotat pct.29 subpct.19) – pct.31 subpct.19)</p> <p>Operate ajustări.</p>
--	---	--

	<p>la pct.36, după cuvintele „(cât mai aproape de loja unghială)” de completat cu cuvintele „sau prin ștergerea conținutului subunghial cu ajutorul unui tampon steril”;</p> <p>la pct.37, după cuvântul „împachetate” de completat cu cuvântul „separat”;</p> <p>la pct.49, după cuvintele „îngrijiri medicale” a se completa cuvântul „urgente”;</p> <p>la pct.50, a se inversa ordinea subpunctelor 1) și 2);</p> <p>la pct.52: subpct.1) de completat cu subpct. c) cu următorul conținut: „c) acorda asistență medicală de urgență și va stabiliza starea victimei până la sosirea echipei AMU”; subpct. c) a se modifica în subpct. d);</p> <p>la pct.57, din alineatul 2 a se exclude următoarea frază „Dacă pacientul are mai puțin de 16 ani, consimțământul este dat de reprezentantul său legal. În caz de pericol de moarte iminentă, sau de amenințare gravă a sănătății, prestația medicală se poate desfășura și fără consimțământul reprezentantului legal.”, deoarece ține de actul medical și nu de expertiza medico-legală;</p> <p>la pct.63, subpct.4), cuvântul „repetată” a se substitui cu „secundară”;</p> <p>Suplimentar celor indicate, în întreg textul Metodologiei și Instrucțiunilor este necesar a se unifica terminologia utilizată prin substituirea cuvintelor „secții medico-legale” și „structuri medico-legale” în „unități medico-legale”.</p>	<p>Operate completări Renumerotat pct.38</p> <p>Operate completări Renumerotat pct.39</p> <p>Operate completări Renumerotat pct.41</p> <p>Operate modificări Renumerotat pct.51</p> <p>Se acceptă. Renumerotat pct.54</p> <p>Se acceptă. Renumerotat pct.59</p> <p>Se acceptă. Renumerotat pct.59</p> <p>Se acceptă. Ajustat pe tot parcursul textului.</p>
--	--	---

	<p>De asemenea, textul Metodologiei (în special pct. 28-40) și Instrucțiunii necesită a fi redactat integral în contextul prevederilor Protocolului clinic standardizat Managementul clinic al cazurilor de viol, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 908/2021, cu respectarea consecutivității în prestarea serviciilor în caz de violență sexuală, Menționăm, că la elaborarea Protocolului clinic standardizat s-a ținut cont de ghidurile și standardele internaționale în domeniul dat, intervențiile fiind orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului, combaterii violenței împotriva femeii.</p>	
<p>Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii (CNPAC) (aviz nr.7 din 08.02.2023)</p>	<p>Obiecții: Mai întâi de toate, CNPAC atrage atenția asupra vectorului actual al Guvernului, de a oferi copiilor victime/martori ai infracțiunilor asistență specializată integrată sub un singur acoperiș, ceea ce presupune că toate cazurile în care sunt implicați copii se vor instrumenta conform H.G. 708/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a H.G. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. În continuare, ținând cont de acest vector, de a acorda copiilor victime ai infracțiunilor servicii prietenoase într-o sigură locație este necesară conjugarea eforturilor tuturor actorilor cu competențe pe acest segment. În acest sens, propunem completarea Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală cu următoarele:</p>	<p><u>Se acceptă parțial.</u> Recomandările propuse sunt stipulate la pct.13 din prezenta metodologie. ”.... 1) Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.270/2014; 2) Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.708/2019.”</p>

- Pct. 29, subpunctul 3 cu „În cazul copiilor victime îi însoțește la Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor pentru examinare medicală și ridicarea urmelor infracțiunii și asigură prezența expertului medico-legal în cadrul Centrului”.
- Pct. 34 se va completa cu “În cazul copiilor victime Poliția, instituțiile medicale și medico-legale de comun și prin conlucrare reciprocă vor asigura examinarea medicală, medico-legală și colectarea probelor în cadrul Centrului regional de asistență integrate a copiilor victime/martori ai infracțiunilor”.
- Pct. 49 se va completa cu subpunctul 3 cu următoarea redacție „În cazul copilului victimă acesta împreună cu medicul legist sunt însoțiți către Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, făcând mențiunea de rigoare în ordonanța de dispunere a expertizei medico-legale”.
- Pct. 54, subpunctul 2 se va completa cu litera „e) va însoți copilul victimă la Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor pentru examinare medico- legală și prelevare de probe”.
- Pct. 57 se va completa cu următoarea frază „În cazul copiilor victime constatarea medico-legală, expertiza medico-legală este dispusă de către organele de poliție în cadrul Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor”.
- Pct. 59 se va completa cu faptul că examinarea medicală a copilului victimă a violenței sexuale se va petrece în incinta Centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor. De asemenea, propunem a se exclude prezența pedagogului la această procedură.

De asemenea, recomandăm revizuirea întregului text prin înlocuire cuvântului adolescent/adolescenți cu copil/copii.

<p>Centrul Național Anticorupție al RM (CNA) (aviz nr.1499 din 27.02.2023)</p>	<p>1. La pct.5 din proiectul Instrucțiunii „5. Organizarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, asistența și protecția victimelor violenței sexuale se bazează pe următoarele principii: [...] 7) confidențialității - toate informațiile despre victimă și starea sănătății acesteia sunt păstrate confidențial. Confidențialitatea datelor va fi respectată la toate etapele cooperării intersectoriale, cu excepțiile prevăzute de legislație;”</p> <p>Obiecții: Potrivit prevederii de la art.3 lit.d) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, printre principiile care urmează a fi respectate la elaborarea unui act normativ, enumeră principiile stabilității și predictibilității normelor juridice. Predictibilitatea normelor și stabilitatea raporturilor juridice sunt componente ale legalității actelor normative. Calitatea normelor juridice depinde și de faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate, autoritățile statutului neputând fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea procesului legislativ subminează securitatea raporturilor juridice și pun în pericol cunoașterea și executarea prevederilor normative de către cetățeni. Excepțiile de la obligația respectării confidențialității datelor, de către instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale în cadrul cooperării intersectoriale, sunt determinate prin utilizarea unei norme de trimitere defectuoase – „prevăzute de legislație”, fără a specifica cel puțin domeniul legislativ la care se face referi. Astfel, lipsa clarității în ceea ce privește sectorul normativ care reglementează excepțiile de la obligația respectării confidențialității datelor în cadrul cooperării intersectoriale (spre exemplu: procesual penal, protecției datelor cu caracter personal, etc.) poate determina necunoașterea și, respectiv, nerespectarea dispozițiilor normative de către reprezentanții instituțiilor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale.</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>2. La pct.6 subpct.4) din proiectul Instrucțiunii „6. Intervenție în cazurile de violență sexuală include următoarele etape: [...] 4) Intervenția în cazurile de violență sexuală. Atribuții și responsabilități;”</p> <p>Obiecții:</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>

	<p>Potrivit art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, la elaborarea proiectului actului normativ: „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”. Norma analizată are sens eronat și nu poate constitui o etapă în procesul de intervenție în cazurile de violență sexuală. De fapt, suntem de părere că cuprinsul prevederii examinate este rezultatul unei greșeli mecanice comise în cadrul redactării proiectului. În scopul evitării unor neclarități la implementarea în practică, este necesară excluderea din proiect a textului citat.</p>	
	<p>3. Ca obiecție generală. Proiectul este lacunar la capitolul responsabilități pentru încălcarea prevederilor, deși mai multe norme stabilesc interdicții și obligații pentru agenții publici specificați în text. Printre acestea menționăm:</p>	
	<p>a) pct.36 din proiectul Metodologiei – obligația medicilor și asistenților medicali de a anunța Poliția despre caz, dacă victima agresiunii sexuale s-a adresat direct la spital pentru ajutor medical și nu exista pericol iminent pentru viața și sănătatea acesteia;</p>	<p><u>Operate modificări.</u> Reformulat.</p>
	<p>b) pct.16 din proiectul Instrucțiunii – obligația instituțiilor medico-sanitare și unităților medico-legale, structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor de ordine publică, de învățământ care au identificat victime ale violenței sexuale, au fost sesizate despre cazurile de violența sexuala ori s-au autosesizat, de a înregistra cazurile de violență sexuală;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>c) pct.17 din proiectul Instrucțiunii – obligația reprezentanților autorităților administrației publice locale, instituțiilor medico-sanitare, unităților medico-legale, structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor de învățământ care au fost sesizate despre cazul de violență sexuală, de a sesiza Poliția direct sau prin intermediul Serviciul național unic pentru apelurile de urgență – 112;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>d) pct.18 din proiectul Instrucțiunii – cu titlu general, interdicția întreprinderii acțiunilor menite să descurajeze victima/persoana terță în denunțarea actelor de violență sexuală și/sau accesarea serviciilor de suport;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>

	<p>e) pct.32 subpct.4) din proiectul Instrucțiunii – obligația agenților publici, care efectuează examinarea medicală a victimei violenței sexual, de a obține consimțământul informat al victimei, prin aplicarea semnăturii acesteia, pentru efectuarea examinării respective și prelevarea urmelor necesare pentru examinarea medico-legală;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>f) pct.44 din proiectul Instrucțiunii – obligația reprezentanților Poliției, instituțiilor medicale și medico-legale de a interacționa în comun și în condiții de neamânat pentru efectuarea examinării medicale, medico-legale și colectarea probelor biologice, în cazul infracțiunilor de violență sexuală;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>g) pct.60 din proiectul Instrucțiunii – obligația autorităților administrației publice locale de a reacționa 5 prompt la orice semnal scris sau verbal despre orice act de violență, de orice formă, care a fost săvârșit sau este pe cale de a fi săvârșit. De asemenea, se stabilește și purtarea responsabilității pentru asigurarea protecției eficiente a victimelor violenței sexuale, fără o specificare a tipului acesteia;</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>h) pct.65 din proiectul Instrucțiunii – stabilește un șir de interdicții specialiștilor implicați în examinarea cazului, cum sunt: refuzul înregistrării sesizării, judecarea comportamentului victimei, blamarea și intimidarea victimei, convingerea victimei de a se împăcarea cu agresorul, denaturarea declarațiilor victimei, comentarea acțiunile victimei, etc.</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>i) pct.68 din proiectul Instrucțiunii – obligația angajaților din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor medico-sanitare, medico-legale și Poliției de a respecta prevederile Instrucțiunii în procesul de identificare, intervenție urgentă și referire a victimei violentei sexuale.</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii.</p>
	<p>Totodată, din proiect nu poate fi dedusă răspunderea care survine în cazul încălcării interdicțiilor/obligațiilor statornicite. Ambiguitatea reglementării responsabilității pe care trebuie să o poarte agenții publici pentru încălcarea prescripțiilor proiectului face ca normele referitoare la responsabilitate să aibă un caracter declarativ, ducând la imposibilitatea aplicării practice a acestor prevederi și, prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a agenților publici pentru respectarea prevederilor normative. Totodată, nespecificarea cel puțin a</p>	<p><u>Se acceptă.</u> Au fost operate modificări conform propunerii. Se completează la instrucțiuni cu pct.68, 69; Punctele ce urmează se renumerează</p>

	<p>tipului răspunderii pentru nerespectare normelor proiectului determină survenirea unui alt factor de risc – lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect, care reprezintă omisiunea stabilirii sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor normative sau ambiguitatea sancțiunilor pentru încălcările comise. În lipsa unor sancțiuni clare pentru încălcarea prevederilor proiectului de către agenții publici menționați supra, apare riscul că aceștia vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare a proiectului, ceea ce va perpetua săvârșirea abuzurilor în cauză.</p>	
AVIZARE REPETATĂ		
<p>Cancelaria de Stat (Aviz nr.24-78-147 din 09.01.2023)</p>	<p>Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), în limita competențelor, comunicăm susținerea acestuia și lipsa de propuneri/obiecții.</p>	<p>Susținerea proiectului, lipsa de propuneri/obiecții.</p>
<p>Ministerul Educației și Cercetării (nr.07-09/1214 din 14.03.2023)</p>	<p>Ca răspuns la scrisoarea Cancelariei de Stat nr.38/1129 din 10.03.2023 referitor la reavizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), Ministerul Educației și Cercetării informează despre lipsa de obiecții la proiectul menționat.</p>	<p>Lipsa de obiecții.</p>
<p>Procuratura (aviz nr.4-1d/23-213 din 14.03.2023)</p>	<p>Procuratura Generală a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (numărul unic 972/MAI/2022), remis spre avizare repetată.</p> <p>Opinia instituțională pe marginea proiectului menționat supra a fost expusă în avizul nr.4-1d/23-87 din 05.01.2023, iar obiecțiile și propunerile înaintate au fost acceptate în mare parte de autor.</p> <p>Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare repetată prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, expunem lipsa de propuneri și obiecții suplimentare.</p>	<p>Lipsa de propuneri și obiecții suplimentare.</p>

Serviciul de Informații și Securitate (aviz nr. E/2634 din 14.03.2023)	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat repetat <i>proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)</i> și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Lipsa de obiecții și propuneri.
MMPS (aviz nr.10/891 din 16.03.2023)	1. Analizând proiectul hotărârii Guvernului în cauză și actele aferente acestuia, constatăm că, în Sinteza obiecțiilor și propunerilor nu pot fi urmărite toate propunerile și recomandările parvenite de la autorități, în acest sens, recomandăm delimitarea clară a fiecărei propuneri/obiecții/recomandări înaintate. Pe de altă parte, deși în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, autorul menționează că „Se acceptă” propunerea autorității, în textul proiectului hotărârii Guvernului, modificările <i>au fost efectuate fragmentar</i> .	<u>1. Se acceptă</u> Sinteza obiecțiilor și propunerilor a fost delimitată.
	2. Reiterăm propunerea expusă în avizul anterior de a substitui pe tot parcursul textului proiectului a cuvântului „minor” cu cuvântul „copil”.	<u>2. Se acceptă parțial.</u> În tot textul proiectului cuvântul minor a fost substituit cu cuvântul copil conform obiecțiilor autorului avizului, cu excepția cazurilor când această normă se regăsește în actele normative în vigoare, or conform art.54 lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative <i>terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.</i> Astfel Codul penal utilizează terminologia de minor (art.175 ¹). De asemenea statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.583/2006 reglementează noțiunea de penitenciar pentru minori.
	3. Propunem a se revedea pct.2 din proiectul hotărârii Guvernului prin coroborarea cu prevederile enunțate în proiectul Instrucțiunii la pct.1 și pct.9.	<u>3. Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.
	4. La anexa nr.2 reiterăm propunerea de a se completa proiectul Instrucțiunii cu un punct nou cu următorul cuprins: „În cazul copiilor <u>monitorizarea și</u>	<u>4. Se acceptă</u>

	<p>raportarea cazurilor privind violența sexuală se va realiza în conformitate cu procedurile și termenii stabiliți în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”</p>	<p>Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
	<p>5. Completarea prevederilor pct.2, al Instrucțiunii cu următoarele acte normative:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 903 din 29.07.2019 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie; • Ordinul Ministerului Sănătății nr. 155 din 24.02.2012 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie; • Ordinul Centrului de Medicină Legală nr. 62 din 20.09.2021 cu privire la implementarea Instrucțiunii privind răspunsul Centrului de Medicină Legală la cazurile de violență în familie, inclusiv ca formă de violență împotriva femeilor; • Ordinul Inspectoratului General de Poliție nr. 360 din 08.08.2018 cu privire la aprobarea Instrucțiunii metodice privind intervenția Poliției în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie. 	<p>5. <u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
	<p>6. La pct.61, subpct.1, lit.a) propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional” cu sintagma „oferă suportul emoțional și informațional”, obiecție valabilă și pentru subpct.2, lit.a) astfel încât sintagma „oferi suport emoțional victimei” se va înlocui cu sintagma „oferi suport emoțional și informațional”.</p>	<p>6. <u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
	<p>7. La pct.70, subpct.5 cuvintele „a primi decizii” se vor substitui cu cuvintele „primirea deciziilor”.</p>	<p>7. <u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
	<p>8. Se va rectifica conținutul pct.76 prin substituirea sintagmei „conform pct. 69” cu sintagma „conform pct. 70”.</p>	<p>8. <u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>
	<p>9.Reiterăm faptul că, în proiectul Metodologiei și al Instrucțiunii nu sunt evidențiate următoarele elemente: nivelul administrativ teritorial de creare a echipei comune de intervenție, modalitatea de creare a acesteia, metodele de conlucrare a membrilor în cadrul echipei, coordonatorul care asigură și</p>	<p>9. <u>Se acceptă</u> Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.</p>

	<p>monitorizează activitatea echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală. În acest context propunem revizuirea conținutului metodologiei și instrucțiunii și includerea elementelor enunțate mai sus.</p> <p>10.Suplimentar, autorul avizului sugerează revizuirea proiectului hotărârii Guvernului în cauză din punct de vedere a respectării normelor gramaticale, ținând cont și de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia „Conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.”.</p>	
		10. Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului.
<p>RAPORTUL DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE Nr. EHG23/8600 din 20.03.2023</p>		
<p>Centrul Național Anticorupție al RM (CNA) (aviz nr. 06/2/4604 din 21.03.2023)</p>	<p>1. La pct.8 subpct. 5) din anexa nr.2, autorul avizului propune reformularea cuvântului „redramatizarea”.</p>	<p>1. Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului. Cuvântul „redramatizarea”, a fost substituit cu cuvântul „revictimizarea”.</p>
	<p>2. la pct. 69 din anexa nr. 2, în speța absolvirii de răspundere a membrilor echipei de intervenție în cazurile provocării unor daune, autorul avizului propune excluderea acestuia pentru a exclude interpretarea eronată și utilizarea abuzivă de către părți.</p>	<p>2. Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerilor autorului avizului. Pct. 69 din anexa nr. 2 a fost exclus.</p>
<p>Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (aviz nr. 08/1047 din 24.03.2023)</p>	<p>La definitivarea proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), autorul a ținut cont de propunerile Ministerului Sănătății.</p>	<p>Lipsă obiecții</p>
<p>Ministerul Justiției</p>		<p>Aviz neprezentat</p>
<p>Secretar de stat Daniella Misail-Nichitin</p>		